

Uzaktan Eğitim Döneminde Suriyeli Sığınmacı Çocukların Yaşadığı Sorunlar: Şanlıurfa Örneği*

Farize Güneş^aHakan Gülerce^b^a Yüksek Lisans Mezunu Sosyolog, Şanlıurfa^b Doç. Dr., Harran Üniversitesi, Şanlıurfa

Özet

2011 yılında Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar, milyonlarca insanın yerinden edilmesine sebep olmuştur. İnsanlar, daha iyi yaşam koşulları arayışı içinde farklı ülke ve şehirlere yönelmişlerdir. Türkiye, bu kitlesel göç akımından en fazla etkilenen ülkeler arasında yer almaktadır. Bu süreçte, Türkiye, üç milyondan fazla yerinden edilmiş insana ev sahipliği yapmaktadır. Yaşanan bu ani ve kitlesel göç birçok alanda olduğu gibi, eğitim alanında da önemli sorunları beraberinde getirmiştir. Sığınmacı nüfusunun üçte birini eğitim çağındaki çocuklar olduğu düşünüldüğünde eğitim hakkının sağlanmasının kritik önemde olduğu bir gerçektir. Ancak, sığınmacı çocukların bu haktan faydalanmalarının önünde ekonomik güçlükler, barınma sorunları, vb., birçok engel bulunmaktadır. 2019 yılında başlayan Covid-19 pandemisi bu sorunları daha da artırmıştır. Bu çalışma, Suriyeli sığınmacı çocukların pandemi sürecinde uzaktan eğitime geçişte yaşadıkları zorlukları, uyum süreçlerini ve eğitimlerinin önündeki engelleri incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemi kullanılan bu çalışmada, sığınmacı çocuklarla yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmelerle veriler toplanmıştır. Araştırma bulguları, pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecinde sığınmacı çocukların teknolojik imkân eksikliği, ekonomik zorluklar, barınma problemleri ve dil engelleri ile mücadele ettiklerini göstermiştir. Bu engeller sonucunda öğrenme kaybı, derslerden geri kalma ve okul terk etme durumlarıyla karşılaştıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu göç, Covid-19, uzaktan eğitim

Type / Tür:

Research / Araştırma

Received / Geliş Tarihi:

14 Şubat 2024

Accepted / Kabul Tarihi:

24 Temmuz 2024

Page numbers / Sayfa no:

148-164

Citation Information / Atf bilgisi:

Güneş, F. ve Gülerce, H. (2024). Uzaktan eğitim döneminde suriyeli sığınmacı çocukların yaşadığı sorunlar: Şanlıurfa örneği. *Harran Maarif Dergisi*, 9 (2), 148-164. doi: 10.22596/hej.1436946

Sorumlu yazar: Farize Güneş **e-posta:** farizegunes83@gmail.com

* Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın tezli yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.

Challenges Faced by Displaced Syrian Children During the Distance Education Period: The Case of Şanlıurfa

Abstract

In 2011, the internal conflicts in Syria resulted in the displacement of millions of people. Seeking better living conditions, people headed to various countries and cities. Among the countries most affected by this mass migration is Türkiye. During this period, Türkiye hosts more than three million displaced individuals. This sudden and massive migration brought significant problems in many areas, including education. Considering that one-third of the displaced population consists of children of school age, it is a critical necessity to ensure their right to education. However, there are many obstacles preventing displaced children from benefiting from this right, including economic difficulties, housing problems, and more. The Covid-19 pandemic, which began in 2019, has exacerbated these issues. This study aims to examine the challenges, adaptation processes, and barriers to education faced by Syrian children during the transition to remote learning amid the pandemic. Using a qualitative research method, data was collected through semi-structured in-depth interviews with displaced children. The research findings indicate that, during the remote education process in the pandemic period, displaced children struggled with a lack of technological resources, economic hardships, housing issues, and language barriers. As a result of these obstacles, they experienced learning loss, falling behind in classes, and dropping out of school.

Key Words: Forced migration, Covid-19 pandemic, distance education

Giriş

İnsanlar sosyal, ekonomik, doğal afetler gibi birçok nedenden dolayı zorunlu veya gönüllü olarak göç etmek zorunda kalmışlardır (Adıgüzel, 2019: 3). Birçok sebeple ortaya çıkabilen göç, insanları derinden etkilemektedir. Bu göçler savaş, ekonomi, psikososyal ve siyasal nedenlere bağlı olarak ortaya çıkabilmektedir.

Türkiye coğrafi konumu itibari ile göçün merkezinde olan ve sığınmacıların hem yaşamak için hedef hem de başka ülkelere geçmek için kullandıkları transit ülke olması açısından büyük bir öneme sahiptir (Tanrıkulu, 2017: 128). Bu durum Arap Baharı ile 2011 yılında Suriye’de başlayan iç karışıklık ve şiddet sonucunda milyonlarca insanın ülkelerini ve evlerini terk etmek zorunda kalmaları ile daha görünür bir hal almıştır.

Suriye’den Türkiye’ye yönelik kitlesel göçün başladığı 2011 yılından bu yana Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriyeli nüfusu 2016 yılına kadar her geçen gün artmıştır. Ancak 2017’den sonra durağanlaşmış ve 2023 yılı ile azalmaya başlamıştır. Göç İdaresi Başkanlığı (2023) verilerine göre Ağustos 2023 itibariyle Türkiye’de 3.303.034 geçici koruma kapsamında Suriyeli sığınmacı bulunmaktadır. Bununla birlikte Türkiye’nin yoğun Suriyeli nüfusunun ikamet

ettiği ilk 10 ili arasında 315.495 sayısı ile, İstanbul ve Gaziantep illerinden sonra, Şanlıurfa üçüncü sırada yer almaktadır. Yine Türkiye genelinde geçici koruma kapsamında bulunan 18 yaş altı Suriyeli sığınmacı nüfusu 1.613.093 olarak açıklanmıştır.

Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar, barınma, konaklama ve beslenme gibi temel ihtiyaç sorunlarının yanı sıra çocukların eğitim hakkına erişimi gibi önemli sorunlar ile de karşılaşmaktadırlar (Turan ve Fansa, 2021: 13). Yaşanan bu sorunlara ek olarak 2020 yılı mart ayı itibarıyla ilan edilen Covid-19 pandemisinin beraberinde getirdiği zorluklar da eklenmiştir. Pandemi sürecinde ülkeler kendi bağlamlarına özel önlemler almışlardır. Bu önlemlerin çoğu kısıtlamalar şeklinde gerçekleşmiştir. Türkiye'de ise yine birçok kısıtlamanın yanında ilköğretim ve lise düzeyinde uzaktan eğitime geçilmiştir.

Eğitim, çocukların en temel haklarından birisi olmasının yanında zorunlu göç ile Türkiye'ye gelmiş olan sığınmacı çocukların onları misafir eden ülkelerin kültürlerine uyum sağlaması ve sosyal hayatlarına dahil olma sürecinde önemli bir etkidir (Ertekin, 2019: 8). Eğitim bir toplumda yaşayan bütün çocuklara ayırım gözetmeksizin kapsayıcı bir şekilde ulaştığı zaman toplumların gelişmişlik seviyesi artmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacı çocukların pandemi süreci uzaktan eğitim döneminde yaşadıkları sorunlar incelenmeye değer bir gereklilik göstermektedir.

Pandemi sürecinde eğitim ve öğretim biçimlerinde yaşanan değişimler insanların eğitime olan bakış açılarını önemli derecede etkilemiştir (Bozkurt ve Sharma, 2020: 113). Dolayısıyla pandemi ile sadece yaşam biçimleri değil aynı zamanda toplumların belirli kurumlara ve olgulara bakış açıları da değişmiştir. Türkiye toplumu ilk zamanlarda belirli zorlukla karşılaşsa da daha sonra bir şekilde uzaktan eğitim sürecine ayak uydurmuştur. Ancak elbette bu durum beraberinde çeşitli alanlarda yeni zorlukları getirmiştir.

COVID-19 pandemisi koşullarında ve özellikle karantina dönemlerinde yapılan etnografik görüşmeler, genç mültecilerin eğitim katılımının ciddi şekilde etkilendiğini ve dijital eğitim düzenlemelerinin mevcut dijital eşitsizlik sorunlarını daha da kötüleştirdiğini göstermektedir (Fujii, vd., 2020). Covid-19 pandemisinin toplumun farklı kesimleri üzerinde birçok olumsuz etkisi olmuştur. Sığınmacılar toplumun kırılgan kesimleri olmaları nedeniyle pandemiden farklı boyutlarda etkilenmiştir. Özellikle sığınmacı çocuklar eğitim hayatlarında yeni bir döneme giriş yapmışlardır.

Türkiye'de eğitim gören Suriyeli sığınmacı çocuk öğrenciler pandemi nedeni ile yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçilen süreçte önemli ölçüde olumsuz etkilenmişlerdir. Suriyeli sığınmacıların yaşadıkları olumsuzluklar pandemi döneminde mevcut eğitim eşitsizliklerini daha da derinleştirmiştir.

Örneğin Covid-19 pandemisi öncesinde sorunların daha çok ekonomik yetersizlikler, dil ve iletişim sorunları olduğu öngörülürken pandemi ile bu sorunlara eğitim de eklenmiştir. Bu dönemde sığınmacı çocukların ev ortamların uzaktan eğitime elverişli olmaması, ev işleri ile uğraşma durumunda olmaları ve aile nüfusunun kalabalık olması gibi birçok sorun çocukların eğitimde yaşadıkları sorunlar arasında sayılabilir.

Bozkurt (2020) Covid-19 pandemisi döneminde geçilen uzaktan eğitim döneminde 1,6 milyon sığınmacı öğrencinin eğitiminin kesintiye uğradığını belirtmektedir. Yine Altıparmak (2011) ve arkadaşlarının yapmış olduğu bir başka çalışmada öğrenciler yaşadıkları ekonomik sıkıntılar nedeni ile yeterli teknolojik aletlere sahip olmadıkları için derslerinden uzaklaştıkları görülmektedir. Bu olumsuzluklar çocukların sosyal uyum ve öğrenmeye erişim ve katılımını olumsuz etkilemektedir (Çelik ve Kardeş İşler, 2020: 785). Diğer bir çalışmada ise pandemi döneminde, sığınmacı çocukların eğitimlerinin çevrimiçi eğitimin zorlukları, ekonomik problemler, aile içi rollerdeki değişiklikler ve okula duyulan özlem gibi faktörler nedeniyle ciddi şekilde sekteye uğradığı belirlenmiştir. Bu durum, araç eksikliği, internet erişimi ve diğer maddi sıkıntılardan kaynaklanmaktadır (Gülerce vd., 2022). Yine yapılan bir çalışmada ekipman ve veri erişiminin olmaması, alan ve gizlilik eksikliği ve ayrıntılı bilgilendirmelerin yetersizliği, eşitsizlikleri kapatmak yerine genişleten engellerden bazıları olarak ortaya çıkmıştır (Palaiologou ve Prekate, 2023). Dolayısıyla sığınmacıların zaten yaşamakta olduğu birçok zorluğa yenileri eklenmiştir. Bu çalışmada bu zorlukların neler olduğu betimlenecek ve bu zorlukların altında yatan nedenler anlaşılmalı ve yorumlanmaya çalışılacaktır.

Yötem

Bu çalışmada, Suriyeli sığınmacı çocukların Covid-19 pandemisi döneminde eğitim hayatlarındaki değişimler, yaşadıkları zorluklar ve pandeminin sığınmacı çocukların gündelik hayatları üzerinde ortaya çıkarttığı yeni rollerini değerlendirmek amacı ile nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu nedenle çalışma makro düzeyde anlama ve yorumlamayı gerektirdiğinden nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Nitel araştırma yöntemleri araştırmacılara derin ve ayrıntılı bilgiler vermektedir. Nitel araştırma görüşme, gözlem ve doküman inceleme gibi veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, olgu ve olayların kendi doğal ortamları içerisinde gerçekçi ve bütüncül bir şekilde incelendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s. 39). Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Böylelikle konunun daha derinlemesine anlaşılması ve yorumlanabilmesi hedeflenmiştir. Görüşmecilerin

Covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitime devam eden sığınmacı lise öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde teknolojik eğitim araç ve gereçlerine hangi düzeyde sahip oldukları, uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları sorunların neler olduğu ve sığınmacı çocukların eğitim ve gündelik hayat pratiklerini nasıl etkilediği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın evreni Şanlıurfa'da yaşayan sığınmacı lise öğrencisi çocuklardır. Şanlıurfa konumu itibari ile Suriye'ye sınır komşusu olması gibi birçok özelliğinden dolayı Suriyelilerin hayatlarını devam ettirebilmek için tercih ettikleri şehirlerin başında gelmektedir. Çalışmanın örnekleme ise amaçlı bir şekilde seçilmiştir. Şanlıurfa'nın Eyyübiye ve Haliliye ilçelerinde görüşmeler yapılmıştır. Bu iki ilçenin seçilme nedenleri arasında merkez ilçe olmaları ve buna bağlı olarak daha fazla Suriyeli sığınmacı yaşamasından kaynaklanmaktadır. Araştırma verileri 2022 eğitim-öğretim yılı birinci döneminde Şanlıurfa'nın Haliliye ve Eyyübiye ilçelerinde lise düzeyinde öğrenim gören 15 ile 17 yaşları arasında 15 Suriyeli sığınmacı örneklemeden elde edilmiştir.

Çalışmada etik kurallarına dikkat edilmiştir. Veri toplama sürecinde ilk olarak Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'ndan (08.02.2022 tarihli) gerekli etik kurul onayı alınmıştır. Bu araştırmanın amacı ve içeriği konusunda okul müdürü, aileler ve görüşme yapılacak öğrenciler bilgilendirilmiştir. Araştırmada veriler 18 yaş altındaki lise öğrencisi çocuklardan toplandığı için hem velilerden hem de öğrencilerden alınan onayın ardından görüşmeler yapılmıştır. Görüşme için onay veren velilerden Veli Onay Forumu'nun imzalanması talep edilmiştir. Onay veren velilerin çocuklarına ayrıca araştırma hakkında bilgi verilerek Gönüllü Katılım Formu'nun dikkatlice okunarak imzalamaları talep edilmiştir. İmzalar tamamlandıktan sonra görüşmeler yapılmıştır.

Görüşmeler uzaktan eğitim döneminin hemen sonrasında geçilen yüz yüze eğitim döneminde gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin en uzununu bir buçuk saat en kısası ise yarım saat sürmüştür. Görüşmecilere bu araştırmanın temel sorusu olan "pandemi sürecinde eğitim hayatlarında yaşadıkları sorunları" aktarabilmeleri için araştırmacılar tarafından hazırlanan 12 soru yöneltilmiştir. Görüşmecilerden sorulara içtenlikle cevap vermeleri istenmiştir. Yapılan görüşmeler kayıt altına alınmış ve daha sonra bu görüşmeler bu çalışmanın araştırmacıları tarafından titizlikle deşifre edilmiştir. Ardından veriler temalara ayrılarak betimsel içerik analizine tabi tutulmuştur. Böylelikle konuyu derinlemesine ele alarak sığınmacı lise öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları sorunların daha derinlemesine anlaşılması ve yorumlanması sağlanmıştır. Görüşmecilerin ifadelerine yer verilirken çocukların isimleri kullanılmamıştır. Kimliklerinin anlaşılması için öğrencilerin isimlerinin

yerine harf ve sayılar verilmiştir. Kız öğrenciler, görüşmecilerin ilk sekizini erkek öğrenciler ise son yedisini oluşturmaktadır. Görüşmecilerin demografik bilgileri hakkında bilgi verilebilmesi için sıra numaralarının başına görüşmeci kelimesinin baş harfi olan "G" harfi kullanılarak kodlanmıştır. Bu bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri

Görüşmeci	Yaş	Cinsiyet	İlçe
G1	16	Kız	Haliliye
G2	17	Kız	Haliliye
G3	16	Kız	Eyyübiye
G4	15	Kız	Haliliye
G5	16	Kız	Eyyübiye
G6	16	Kız	Eyyübiye
G7	17	Kız	Haliliye
G8	16	Kız	Eyyübiye
G9	16	Erkek	Eyyübiye
G10	15	Erkek	Haliliye
G11	17	Erkek	Haliliye
G12	15	Erkek	Haliliye
G13	16	Erkek	Eyyübiye
G14	17	Erkek	Haliliye
G15	16	Erkek	Eyyübiye

Tablo 1, farklı yaş gruplarındaki sığınmacı öğrencilerin cinsiyet ve ilçelerine göre dağılımını göstermektedir. Katılımcıların yaş dağılımı incelendiğinde, 15 yaşında 3 kişi (1 kız, 2 erkek), 16 yaşında 8 kişi (5 kız, 3 erkek) ve 17 yaşında 4 kişi (2 kız, 2 erkek) bulunmaktadır. Cinsiyet dağılımına göre, katılımcıların 8'i kız, 7'si erkektir. İlçe dağılımına bakıldığında ise, Haliliye ilçesinden 8 kişi (5 kız, 3 erkek) ve Eyyübiye ilçesinden 7 kişi (4 kız, 3 erkek) katılım göstermiştir. Genel olarak, Haliliye ve Eyyübiye ilçelerindeki görüşmeciler arasında cinsiyet dağılımı dengeli tutulmuştur.

Bulgular

Çalışmanın bulgular kısmı, üç ana tema üzerinden detaylandırılmıştır: Uzaktan Eğitim Dönemi ve Sıkıntıları, Barınma ve Ekonomi ile İlgili Problemler, Dil ile İlgili Yaşanan Sorunlar. Uzaktan Eğitim Dönemi ve Sıkıntıları başlığı altında, pandemi döneminde öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları zorluklar, teknolojik yetersizlikler, internet erişimi sorunları ve ev ortamının ders çalışmaya uygun olup

olmadığı gibi konular incelenmiştir. Barınma ve Ekonomi ile İlgili Problemler teması, katılımcıların barınma koşulları, ailelerinin ekonomik durumu ve bu durumun eğitim süreçlerine olan etkilerini ele almaktadır. Öğrencilerin kalabalık evlerde yaşaması, sessiz ve uygun bir çalışma ortamının olmaması gibi barınma ile ilgili sorunlar, eğitim performanslarını olumsuz etkilemiştir. Ayrıca, ailelerin ekonomik zorlukları, öğrencilerin eğitim materyallerine ve teknolojik araçlara erişimini kısıtlamıştır. Dil ile İlgili Yaşanan Sorunlar başlığı ise, özellikle anadili farklı olan öğrencilerin, eğitim dilindeki zorlukları ve bunun eğitim başarılarına etkisini incelemektedir. Dil bariyerleri, öğrencilerin dersleri anlama ve öğrenme sürecini zorlaştırmış, bu da genel akademik başarıyı olumsuz yönde etkilemiştir. Bu üç tema, öğrencilerin eğitim hayatındaki farklı boyutları kapsayarak, onların yaşadığı sorunları derinlemesine analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Uzaktan Eğitim Dönemi ve Sıkıntıları

Covid-19 pandemisi çocukların sosyal ve eğitim hayatlarını olumsuz etkilemiştir. Bu dönemde geçilen online eğitim çocukların daha önce alışmış oldukları eğitim sisteminden farklı olması nedeni ile birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Eğitim sistemine uyum çocuklar için zorlu bir süreç olmuştur. Özellikle uzaktan eğitime geçiş toplumda kırılgan gruplar içerisinde bulunan Suriyeli sığınmacı çocukları derinden etkilemiştir. Suriyeli sığınmacı çocukların ailelerinin yaşadığı ekonomik yetersizlikler bu dönemde ders araç ve gereçlerini karşılama konusunda sıkıntılar yaşamalarına sebep olmuştur. Bu konuda birçok görüşmeci aynı fikirde olup online eğitimin verimsiz geçtiğini ve derslere katılacak araç ve gereçlerinin eksik olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler uzaktan eğitim döneminin eğitim yaşamlarını nasıl etkilediğini şöyle dile getirmişlerdir.

“Covid-19 pandemisi döneminde geçilen online dersler eğitim hayatımızda birçok değişikliğe sebep oldu. Pandemi öncesi internet ile çok fazla işimiz yoktu. Bu dönemle birlikte internet, telefon, tablet ve bilgisayar kullanmak en önemli eğitim araçlarının başında gelmektedir. Bizde yaşadığımız ekonomik sıkıntılar nedeni ile bu araçları karşılamakta birçok sorun yaşadık. Bu sebeple uzaktan eğitim döneminde yapılan birçok derse katılamadım” (G3 Kız, 16)

“Uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim birbirinden çok farklı. Tablet, bilgisayarım olmadığı için derslerime telefon ile katılıyordum. Ama daha önce bu şekilde bir ders işlemediğimiz için bu dönemde telefondan derslere katılmakta çok fazla zorlanıyordum. Derslere katıldığım zamanda ise ses ve görüntü sürekli gidiyordu. Bu durum dersleri anlamamı zorlaştırıyordu. Bu sebeple online derslere çok fazla katılamıyordum.” (G9, Erkek, 16)

Öğrenciler yaşadıkları ekonomik sıkıntılardan dolayı teknolojik araç ve gereçlere sahip olma konusunda sıkıntılar yaşamaktadırlar. Teknolojik araç ve gereçlerin kullanımı ile ilgili yeterli derecede bilgi sahibi olmayan Suriyeli sığınmacı çocuklar uzaktan eğitim için gerekli imkanlara erişim konusunda birçok sorun yaşamışlardır (İngev, 2021, s. 23). Çocukların yaşadıkları bir başka sorun ise internet alt yapısında yaşanan yetersizliklerden kaynaklanmaktadır. Öğrenciler derslere katıldıkları zamanlarda ses ve görüntünün sürekli gitmesinden dolayı dersleri anlamakta, arkadaşları ve öğretmenleri ile doğru iletişim kurmakta sorunlar yaşamışlardır. Bu durum öğrencilerin derse katılımını olumsuz yönde etkilemiştir.

“Yüz yüze eğitim döneminde derslerimizi okullarımızda işliyorduk. Öğretmenlerimizi ve arkadaşlarımızı sürekli görüyorduk. Dersler dışında da arkadaşlarımız ve öğretmenlerimiz ile vakit geçirebiliyorduk. Pandemi ile geçilen uzaktan eğitim döneminde derslerimizi evlerden işlemeye başladık. Arkadaşlarımız ve öğretmenlerimizden uzaklaşmak zorunda kaldık. Bu durum birçok sorun yaşamamıza sebep oldu. Bu yüzden yüz yüze eğitim online eğitimden daha güzel ve verimliydi bizim için” (G14, Erkek, 17)

Eğitim sisteminin çok fazla değişmesi derslerin online olarak işlenmesi çocukların sosyal uyum sorunları yaşamasına da sebep olmaktadır. Bu dönemin çocuklar ve öğretmenlerin hayatına ani giriş yapması öğrenciler ve öğretmenlerin sürece uyum sağlamasını zorlaştırmıştır. Tüm bunların yanı sıra okulda olmanın eksikliği öğrencileri olumsuz yönde etkilemiştir. Çünkü öğrenciler okullarından ve öğretmenlerinden uzaklaştığı için araya bir mesafe girdiğini düşünerek dersleri anlayamadıkları fikrine kapılmışlardır. Bu durum da öğrencilerin derslerindeki başarı oranlarının düşmesine neden olmuştur. Bir çalışmada uzaktan eğitim döneminde öğrencilerin öğretmenleriyle yüz yüze iletişim kuramamalarından ve bu nedenle iletişimin zayıflamasından dolayı olumsuz etkilendikleri ortaya çıkmıştır (Metin, 2021). Bir başka görüşmeci bu konu hakkındaki görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir:

“Uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim birbirinden çok farklı. İnternetim, bilgisayarım ve tabletim olmadığı için derslere çok fazla katılamıyordum. Benden küçük kardeşlerim var onlar da derslere giremiyor veya telefonla sıra ile girmek zorunda kalıyorduk. Covid-19 pandemisi döneminde geçilen uzaktan eğitim dönemi zor olan eğitim hayatımızı daha da zorlaştırdı.” (G11, Erkek, 17)

Görüşmecilerin kardeş sayısı ortalaması 6,2 çıkmıştır. Bu durum görüşme yapılan sığınmacı çocukların derslere katılımlarını olumsuz etkilemiştir. Özellikle çok kardeşe sahip olan sığınmacı öğrenciler bu dönemde derslere katılamamış veya kardeşleri ile sırayla katılmak zorunda kalmışlardır.

Barınma ve Ekonomi ile İlgili Problemler

Suriyeli sığınmacılar gittikleri ülkelerde birçok sıkıntı yaşamaktadırlar. Bu sıkıntıların başında ekonomik sıkıntılar ve barınma sorunları gelmektedir. Sığınmacılar bu sorunu gidermek için erkek, kadın çocuk demeden kayıt dışı işlerde çalışmak zorunda kalmışlardır. (Kaya, 2019: 74). Suriyeli sığınmacıların birçoğu kendi ülkelerinde yaptıkları işlerin geldikleri ülkelerde yaptıkları işlere benzemediği görülmektedir (Günay, vd., 2022: 1715). Bu nedenle çalıştıkları işlerin sosyal güvencesi olmadığı için düşük maaşlarla çalışmak zorunda kalmışlardır (Kaya, 2019: 74). Yaşanan Covid-19 pandemisi bütün toplumların hayatlarını idame ettirecekleri gelir kaynakları ve geçimini temin etme konusunda insanların endişeler yaşamasına sebep olmuştur. Bu süreçte getirilen yasaklar bazı işlerin tamamen aksamasına sebep olmuştur (Gülerce, Bozkurt ve Cebeci, 2021: 27). İşlerin bu denli aksaması insanların geçimlerin, karşılama konusunda farklı farklı sorunlar yaşamasına sebep olmuştur. Özellikle Suriyeli sığınmacıların yaşadıkları iç savaş sonrası can-mal güvenlikleri, eğitim hayatları ve ekonomik durumları büyük oranda zarar görmüştür. Yaşanan ekonomik sıkıntılar çocukların eğitiminde, ders araç ve gereçlerini karşılama konusunda sorunlar yaşamalarına sebep olmuştur. Bu nedenle Covid-19 pandemisi döneminde çocuklar ailelerinin geçimlerine destek olabilmek ve eğitim araç ve gereçlerini karşılayabilmek için derslerinden uzaklaşıp çalışmak zorunda kalmışlardır. Bir görüşmecimiz pandemi döneminde derslerinden uzaklaşıp çalışmak zorunda kaldığını şu şekilde dile getirmiştir:

“Uzaktan eğitim döneminde derslerime katılamadım. Derslerime katılamadığım için aileme destek olabilmek, kirayı ödemeye yardımcı olabilmek ve evde çok sıkıldığım için bir işe girip çalıştım.” (G15, Erkek, 16)

Covid-19 pandemisi Suriyeli sığınmacıların ekonomik ve barınma sorunları yaşamalarına sebep olmuştur. Geçilen uzaktan eğitim dönemi bu ekonomik sıkıntıların daha da derinleşmesine neden olmuştur. Çünkü bu dönemde eğitimdeki talepler değişime uğramıştır. Eğitim araç ve gereçleri ekonomik süreçle bağlantılı bir hale gelmiştir. Derslerin bilgisayar, tablet ve telefonlardan işlenmesi yeni eşitsizliklerin doğmasına neden olmuştur. Sığınmacıların birçoğu eğitim araç ve gereçlerine sahip olmadığından derslerinden uzaklaşmışlardır. Derslerinden uzaklaşan çocuklar ailelerine ekonomik açıdan destek olabilmek için çalışmak zorunda kalmışlardır.

Gülerce ve Şahin (2022) yaptıkları araştırmada Covid-19 pandemisi döneminde getirilen yasaklar ve karantina uygulamalarının Suriyeli sığınmacıların ekonomik ve barınma sorunlarına neden olduğunu belirtmişlerdir. Buna bağlı olarak ciddi oranda çocuk işçiliğinin ortaya çıktığı görülmektedir Bir başka araştırmada ise Covid-19 pandemisinin düşük gelirli,

düşük eğitilmiş yoksulları olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır (Bozkurt, 2020: 135). İki görüşmeci öğrenci bu dönem yaşadıkları sorunları şu şekilde dile getirmişlerdir.

“Bilgisayarım, telefonum olmadığı için derslere annemin telefonu ile katılıyorum. Onu da kardeşlerim ile ortak kullandığım için sıra bana çok fazla gelmiyor. Bu dönemde derslerimden çok uzaklaştım” (G1, Kız, 16)

Bu süreçte çocukların birçoğunun tablet bilgisayar gibi ders araç ve gereçlerinin olmaması derslere katılmalarında sorunlar yaşamalarına neden olmaktadır. Bunun yanı sıra kardeş sayılarının fazla olması çocukların derslerine katılması önündeki önemli engellerden birini oluşturmaktadır.

“Pandemi döneminde birçok zorluk yaşadım ama en zoru evimizden çıktığımız gündü. 65 yaş üstü kişilere getirilen yasaklardan dolayı babam uzun bir süre evde kaldı. Bu süre içinde evin kirasını ödemekte zorluk yaşadık. Bu sebeple abimlere taşındık. Orda da çok kalabalık olduğumuz için derslerime çok fazla katılamadım” (G7, Kız, 17)

Pandemi döneminde getirilen yasaklar ve karantina uygulamaları Suriyeli sığınmacıları olumsuz etkilemiştir. İşlerinden uzaklaşan sığınmacılar ekonomik sıkıntılar yaşamışlardır. Buna bağlı olarak birkaç aile birlikte yaşamak zorunda kalmışlardır. Hane sayısındaki artışlar çocukların ders çalışmak için uygun zaman ve alan bulmaları konusunda sorunlar yaşamalarına sebep olmuştur. Tüm yaşanan bu sorunlar Suriyeli sığınmacı çocukların derslerinden uzaklaşmasına ve akademik başarılarının düşmesine neden olmuştur.

Dil ile İlgili Yaşanan Sorunlar

Suriyeli sığınmacılar savaşın devam eden psikolojik etkisi, sosyal uyum ve katılım problemleri, Türkçenin fonetik ve dil bilgisi açısından Arapçadan farklı olması gibi birçok nedenden dolayı dil ile ilgili problemler yaşamaktadırlar. Covid-19 pandemisi özellikle eğitim çağındaki çocukların dil öğrenimi konusunda problemler yaşamalarına neden olmuştur. Bu dönemde geçilen online derslerde öğrenciler dersleri anlama konusunda problemler yaşamışlardır. Görüşmeci öğrenci uzaktan eğitim döneminde yaşadıkları dil problemini şu şekilde dile getirmiştir.

“Uzaktan eğitim döneminde dil ile ilgili birçok sorun yaşadım. Uzun zaman evlerde kalmamız arkadaşlarımız ve öğretmenlerimizden uzaklaşmamıza sebep oldu. Bu dönemde çevremizdeki insanlar ile sürekli olarak Arapça konuşuyor olmak Türkçe konuşmamın gerilemesine neden oldu” (G6, Kız, 16)

Çocukların, günlük hayatlarında, evlerinde, alışverişlerinde Arapça ve Kürtçe konuşmaları uzun süre Türkiye’de yaşamalarına rağmen dil ile ilgili problemler yaşamalarına sebep olmaktadır. Yapılan bir çalışmada öğrencilerin

Türkçeye maruz kalma durumlarının yavaşlaması ve okullarda öğrenilen Türkçenin gündelik hayatta pratiğinin yapılmaması öğrencilerin Türkçe öğrenme süreçlerinin yavaşlamasına neden olmaktadır (Boylu ve Işık, 2020).

Çocukların yaşadıkları bir başka sorun ise uzaktan eğitim döneminde öğretmen ve öğrencinin fiziksel mesafe olarak birbirinden uzaklaşmasından kaynaklanmaktadır. Öğrenci ve öğretmenin bu dönemde farklı mekanlarda olması aralarındaki iletişimde sorunları daha da artırmaktadır. Öğrenci ve öğretmen arasında yaşanan bu iletişim eksikliği öğrencilerin dil öğrenmeleri konusunda problemler yaşamasına sebep olmaktadır. Bir başka görüşmecenin yanıtı şu şekildedir.

“Dil problemi yaşadım. Ben pandeminin olduğu sene yeni liseye geçmiştim. Türk arkadaşlarımdan Türkçe öğrenmeye çalışıyordum. Sonra pandemi oldu. Üç hafta okul kapanacak dediler bende düşündüm üç hafta bir şey değil geri döneceğiz okula nasıl olsa diye! Daha sonra okullar tamamen kapandı. Uzaktan eğitime geçildi çoğu dersime katılamadım. Evde internet bağlantısı olmadığından EBA TV’deki canlı dersleri dinliyordum. Türkçe’nin Arapçadan farklı olması ve derslerde kullanılan Türkçe’nin sokakta evlerimizde kullandığımız Türkçeden farklı olması dersleri anlamakta sorunlar yaşamama neden olmuştur. Okullar açıldığında Türkçe konuşmayı tamamen unutmuş gibiydim şimdi arkadaşlarım bana Türkçe konuşmayı öğrenmem için yardım ediyor” (G10, Erkek, 15)

Öğrencilerin uzaktan eğitim döneminde yaşadıkları sorunlar yüz yüze eğitime geçilen süreçte dersleri anlama, öğretmenleri ve arkadaşları ile iletişim kurma konusunda birçok sorun yaşamlarına sebep olmuştur. Çünkü bu dönemde yaşadıkları sorunlar çocukların öğretmenlerine, arkadaşlarına ve sosyal çevresine uzaklaşmasına sebep olmuştur. Yaşadıkları diğer bir sorun ise Türkçe ve Arapçanın birbirinde farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Yapılan bir çalışmada, Arapça ve Türkçe’nin farklı dil yapısında olduğunu ve bu nedenle öğrencilerin Türkçe öğrenirken zorlandıkları vurgulanmıştır. Bunun yanında eğitim öğretim ve materyal kaynaklı sorunlar öğrencilerin dil öğrenme sürecinde sorunlar yaşamasına neden olduğu sonucuna varmıştır (Bölükbaşı, 2016). Yapılan diğer araştırmalarda benzer sonuçlara varılmıştır. Mercan Uzun ve Bütün (2016), araştırmalarında Suriyeli sığınmacı çocukların Türkçe yetersizliklerinden dolayı birçok sorun yaşadıklarını ve bu sorunların çocukların iletişim kurmakta zorluk çekmelerine ve çocukların yalnızlaşmasına sebep olduğunu dile getirmişlerdir. Yalnızlaşan çocukların dil öğreniminden daha da uzaklaştığı söylenebilir. Diğer bir çalışma ise çocukların yaşadıkları dil yetersizliklerinin iletişim sorunları yaşamalarına neden olduğunu belirtmektedir (Bulut, Kanat Sosyal ve Gülçiçek, 2018). Dolayısıyla görüşmecilerin ifadelerinden yola çıkarak sığınmacı çocukların eğitimlerindeki dil sorununun devam ettiği ifade edilebilir.

Sonuç

Eğitimde eşit erişim ve fırsat sağlamak için, sığınmacı çocukların gelecekteki politika oluşturma süreçlerinde ve herhangi bir kriz durumunda aktif bir şekilde dikkate alınması gerekmektedir (Saischek, 2022). Bu araştırma, Covid-19 pandemisinin etkisiyle hayata geçen uzaktan eğitimin Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim deneyimlerinde meydana getirdiği sorunları ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Zira kriz durumlarında toplumun kırılğan kesimleri genellikle daha fazla etkilenmektedir.

Araştırmanın evrenini oluşturan grup, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ve Haliliye ilçelerinde yaşayan ve Covid-19 pandemisi süresince eğitimlerine devam eden sığınmacı öğrencilerdir. Uzaktan eğitim sürecinde, öğrencilerin ne düzeyde uzaktan eğitim araçlarına sahip oldukları ve bu süreçte karşılaştıkları zorlukların niteliğini belirlemek için lise düzeyinde öğrenim gören, yaşları 15 ile 17 arasında değişen 15 çocukla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilere dayanarak, Covid-19 pandemisinin Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim deneyimlerine olan etkileri, uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları sorunlar, dil engelleri, barınma koşulları ve ekonomik zorluklar bağlamında belirlenen temalarla analiz edilmiştir.

Pandemi sürecinde sürdürülen online eğitim birçok öğrencinin eğitim algılarını ve alışkanlıklarını derinlemesine değiştirmiştir. Bu dönemde, özellikle dar gelirlili ve çok çocuklu aileye (hatta bazı aileler aynı evi paylaşmaktadırlar) sahip öğrenciler, ekonomik sıkıntılar nedeniyle eğitim araç ve gereçlerini temin etmede çeşitli zorluklarla karşılaşmışlardır. Bazı öğrenciler, derslere katılamamalarının da etkisiyle boş kalmamak için ailelerine maddi destek sağlamak amacıyla kendilerini gündelik bazı işlerde çalışmak zorunda hissetmişlerdir. Yine ailedeki öğrenci sayısı fazlalığı nedeniyle bir cihazı sırayla kullanma, kendilerine ait bir masa veya oda olmaması, ev içerisinde sessiz ortamın bulunmayışı gibi nedenlerle uzaktan eğitime erişimde zorlanmalar yaşanmıştır. Bu durum da beraberinde derslerden zaman zaman kopmayı ve dersleri takip edememeyi getirmiştir. Dolayısıyla sığınmacı öğrencilerin akademik başarıları bu durumdan olumsuz etkilenmiştir.

Sığınmacı lise öğrencilerinin yaşadıkları dil sorunları, derslerdeki etkinliği azaltmakta ve öğrencilerde öğrenme kayıplarına yol açmaktadır. Ayrıca öğrencilerin arkadaşları ve öğretmenlerinden fiziksel olarak uzak kalmalarının beraberinde getirdiği sorunlarla birleşerek, öğrencilerin eğitim hayatlarını olumsuz etkilemiştir. Bu durum, öğrencilerin eğitim motivasyonlarını ve okul bağlılıklarını azaltmış, öğrenme süreçlerini olumsuz yönde etkilemiştir. Ayrıca, çevrimiçi platformlar üzerinden yapılan iletişim ve etkileşimde, yüz yüze eğitim

ortamlarındaki zengin deneyimlerin eksikliği de dikkate alındığında öğrenci-öğretmen, öğrenci-okul, aile-okul, vb. etkileşimlerinin tamamının sekteye uğradığı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle sığınmacı öğrenciler hem dil hem de okul ve derslerle etkileşim açısından önemli sorunlarla baş etmek zorunda kalmışlardır.

Suriyeli sığınmacı öğrenciler, uzaktan eğitim sürecinde EBA TV aracılığıyla sunulan dersleri takip etmede zorluklar yaşamışlardır. Bu zorlukların birincil sebebi, öğrencilerin evlerindeki televizyonların genellikle Arapça dilinde olması ve EBA TV'de yayınlanan derslerin Türkçe olmasıdır. Ayrıca, birçok ailenin sadece bir televizyona sahip olması da bu durumu daha da zorlaştırmıştır. EBA TV'de sunulan derslerin Türkçe olması ve belirli bir seviyeye hitap etmesi, sığınmacı çocukların derslere aktif bir şekilde katılımını, sorularına cevap bulmalarını ve öğretmen-öğrenci etkileşiminin etkili olmasını engellemiştir. Bu durum, dil engelleri ve erişim sorunlarıyla birleşerek, Suriyeli sığınmacı öğrencilerin eğitimlerine tam anlamıyla katılımlarını engellemiştir.

Sığınmacı lise öğrencilerinin pandemi döneminde psikolojik açıdan yaşadıkları olumsuz düşüncelerin ve umutsuzluğunun artması, derslere katılamamaları sebebiyle eğitimden uzaklaştıkları ve başarısız olacaklarına dair kanaatleriyle birleşerek çocuklar üzerinde olumsuz bir etki ortaya çıkarmıştır. Uzaktan eğitim, her ne kadar kriz dönemlerinde geçici çözüm olarak fayda sağlasa da uzun vadede uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini tam olarak dolduramayacağını ortaya koymaktadır.

Araştırma Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: T.C. Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Etik kurul kararının tarihi: 08.02.2022

Etik kurul belgesinin sayı numarası: 2022/26

Çıkar Çatışması Beyanı

Bu çalışmanın veri toplanması, sonuçların yorumlanması ve makalenin yorumlanması aşamasında herhangi bir çıkar çatışması yaşanmadığını yazarlar taahhüt etmiştir.

Kaynakça

- Adıgüzel, Y. (2019). *Göç sosyolojisi*. Nobel.
- Altıparmak, M. Dürdane Kurt, İ. ve Kayıpdere, M. (2011). "E öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yöntemi", Malatya: *Akademik Bilişim'11-XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı*, 319-327.
- Boylu, E. ve Işık, P. (2020). Suriyeli mültecilerin yoğun olarak yaşadığı illerde Türkçe öğrenme süreçleri üzerine öğretmen görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 1113-1128.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi*, 6(3), 112-142.
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to coronavirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-6.
- Bozkurt, V. (2020). Pandemi döneminde çalışma: Ekonomik kaygılar, dijitalleşme ve verimlilik. D. Demirbaş, V. Bozkurt ve S. Yorğun (Ed.), *Covid 19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal ve Siyasal Etkileri içinde* (115-136), İstanbul Üniversitesi Yayınevi.
- Bölükbaşı, F. (2016). Suriyeli mültecilerin dil ihtiyaçlarının analizi: İstanbul örneği. *Journal of International Social Research*, 9(46), 21-31.
- Bulut, S. Kanat Sosyal, Ö. ve Gülçiçek, D. (2018). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmeni olmak: Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1210-1238.
- Çelik, S. ve Nergiz, K. İ. (2020). Göç mağduru Suriyeli öğrencilerin covid-19 salgını sürecinde öğrenme deneyimleri. *Milli Eğitim*, 49(1), 783-800.
- Ertekin, S.Y. (2019). Suriyeli çocukların eğitimi konusunda nitel bir araştırma: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Middle East Journal of Refugee Studies*, 4(2), 5-23.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2023, Ağustos 8). *Geçici koruma*. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>
- Gülerce, H., Bozkurt, V. ve Cebeci, A. (2021). Arap dünyasında covid-19 pandemisinin sosyoekonomik etkileri. Ortadoğu Araştırmaları Merkezi, Şubat2021, rapor 27.
- Gülerce, H. ve Şahin, H. (2022). An analysis of barriers to the education of the temporary protection in the districts and rural areas of Şanlıurfa Province (Akçakale, Ceylanpınar, Harran, Suruç). Ekin Yayınevi.

- Gülerce, H., Kaçar, F., ve Kablan, H. (2022). Suriyeli sığınmacı çocukların Covid-19 pandemisi sürecinde eğitim hayatında yaşadığı sorunlar. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 10(31), 92-108.
- Günay, E. Yılmaz, M. ve Çapar Parslıoğlu, Ş. (2022). Türkiye’de geçici koruma statüsünde bulunan Suriyelilerin sosyal ve ekonomik durumları: Kahramanmaraş kentsel alanında tanımlayıcı bir araştırma. *Karamanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3). 1707-1724.
- Fujii, M.S., Hüttmann, J., Kutscher, N., ve Friedrichs-Liesenkötter, H. (2020). Participation?! Educational Challenges for Young Refugees in Times of the COVID-19 Pandemic. *Media Education* 11(2): 37-47.
- İngev. (2021). Eğitim önündeki engellerin analizi ve Türkiye’nin okul dışı mülteci çocukların profili. İnsani Gelişme Vakfı.
- Kaya, Ö. (2019). Suriyeli mültecilerin emek piyasasına etkisi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Mercan Uzun, E. ve Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 72-83.
- Metin, M. Gürbey, S. ve Çevik, A. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitime yönelik öğretmen görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 66-89.
- Palaiologou, N., & Prekate, V. (2023). *Impact of the Pandemic on Refugee Education in Greece*. In *Global Migration and Diversity of Educational Experiences in the Global South and North* (pp. 109-124). Routledge.
- Saischek, A. (2022). *Falling Through the Cracks: Challenges to the Education of Refugee Children During COVID-19*. In: Hosli, M.O., Blessing, A., Iacovidou, I. (eds) *The Global, Regional and Local Politics of Institutional Responses to COVID-19*. Sustainable Development Goals Series. Palgrave Macmillan, Cham.
- Tanrıkulu, F. (2017). Türkiye’de yaşayan Suriyeli çocukların eğitim sorunu ve çözüm önerileri. *Liberal Düşünce Dergisi*, 22(86), 127-144.
- Turan, T. ve Fansa, M. (2021). Göçmen çocukların Türkçe öğreniminde yaşadıkları problemler. *Milli Eğitim*, 50(1), 11-26.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

Extended Abstract

Introduction

The Syrian civil war, which erupted in 2011, forced millions of individuals to flee their homes, resulting in one of the largest displacement crises in modern history. Among the neighboring countries, Türkiye has been the primary host, providing temporary protection to over 3 million Syrians as of August 2023. A significant proportion of this population consists of children, many of whom are of school age. Education is a critical right for the children under temporary protection, offering not only knowledge but also a pathway to integration and stability. However, their educational experiences are marked by numerous challenges, including economic difficulties, inadequate housing, and linguistic barriers. The COVID-19 pandemic exacerbated these challenges, as the abrupt transition to distance learning presented new obstacles for the migrant children. Distance education, while a necessary response to the pandemic, deepened existing inequalities. Migrant families often lacked the resources and infrastructure required for effective online learning. The isolation imposed by the pandemic further limited social interactions that are essential for language acquisition and academic success. This study explores the experiences of Syrian migrant children in Şanlıurfa during this period, focusing on the barriers they faced in education, their adaptation to remote learning, and the broader socio-economic implications on their lives.

Method

To investigate these challenges, a qualitative research design was adopted. The study involved semi-structured interviews with 15 Syrian migrant students aged 15 to 17, residing in the Haliliye and Eyyübiye districts of Şanlıurfa. These districts were selected due to their high migrant populations and the socio-economic vulnerabilities of the communities. Ethical approval was obtained from the Harran University Social Sciences Ethics Committee, and informed consent was secured from both participants and their guardians. Interviews were conducted shortly after the return to in-person learning, allowing participants to reflect on their distance education experiences. The semi-structured format enabled the exploration of key themes, including access to educational resources, technological challenges, and the impact of economic and linguistic barriers. The responses were transcribed, coded, and thematically analyzed to identify recurring issues and provide an in-depth understanding of the participants' experiences.

Findings

The findings highlighted three major themes: challenges during distance education, economic and housing difficulties, and language-related barriers.

The sudden transition to distance learning posed significant difficulties for Syrian migrant children. Many participants reported limited access to technological devices such as computers, tablets, or smartphones, which were essential for online classes. Unstable internet connections and a lack of familiarity with digital platforms further hindered their ability to participate effectively. Additionally, overcrowded living conditions and the absence of quiet study spaces exacerbated the challenges of adapting to distance learning. Participants expressed frustration at their inability to engage fully with their lessons, resulting in feelings of isolation and academic disengagement.

Economic hardships were a central issue, as migrant families struggled to meet basic needs during the pandemic. Many students reported sharing limited devices with siblings, often leading to conflicts and reduced participation in online classes. Some students were compelled to leave their studies temporarily to contribute to household incomes through informal labor. Housing conditions also played a significant role; overcrowded homes lacked the necessary environments for effective learning, further marginalizing students from educational opportunities.

Language barriers emerged as a persistent challenge. The isolation imposed by the pandemic reduced students' exposure to Turkish, which is essential for academic success and social integration. Many participants noted that their Turkish language skills declined during this period, as they had limited opportunities to practice outside the classroom. The complexity of instructional language in online materials also hindered comprehension and participation. These linguistic challenges further isolated students, diminishing their confidence and academic performance.

Conclusion, Discussion, and Suggestions

The COVID-19 pandemic underscored and amplified the vulnerabilities of migrant children, particularly in education. The transition to distance learning exposed systemic inequities, disproportionately affecting migrants due to their socio-economic and linguistic disadvantages. Addressing these issues requires immediate and targeted interventions.

First, ensuring technological equity is critical. Policymakers and NGOs should collaborate to provide migrant families with digital devices and stable internet access, enabling equal participation in online education. Second, tailored language support programs can help overcome linguistic barriers. These programs should integrate both academic and conversational Turkish to enhance students' proficiency and confidence. Holistic policies addressing the intersection of education, housing, and socio-economic

challenges are essential. For instance, providing financial support to migrant families can reduce the economic pressures that force children to prioritize work over education. Strengthening the collaboration between schools, community organizations, and families can create a supportive network for migrant students, fostering a sense of inclusion and belonging.

Finally, future educational strategies must incorporate contingency plans for crises, ensuring that vulnerable groups are not disproportionately affected. By investing in the resilience of migrant communities and prioritizing the education of displaced children, stakeholders can promote social cohesion and pave the way for long-term integration. These efforts are not only a moral imperative but also a strategic investment in the future stability and development of host societies.